

Veertig jaar na datum blijft het de strafste stunt van Jan Hoet. *Chambres d'amis*, een grensverleggende expositie van hedendaagse kunst, bracht een massa uit binnen- en buitenland op de been. Voor een Gents echtpaar met een dochtertje van drie was er veel meer aan de hand. "Al die bezoekers en zelfs de kunstenaar wisten van niets."

"Voor ons is 'Chambres d'amis' voor altijd verbonden met leven en dood"

GEERT NEYT
GENT

Veertig jaar geleden rinkelde de telefoon in een statig herenpand in de Willem Tellstraat 6 in Gent. "Het was Jan Hoet", vertelt Rik De Keyzer, toen 31 jaar en de bewoner van het huis. "Ik kende hem als collega-lesgever aan een kleine academie in de Westhoek."

Hij herinnert zich het gesprek nog levendig. "Zeg Rik, jij hebt toch een dochtertje, hé? Ik antwoordde dat ik er zelfs al twee had. Ideaal, want voor mijn tentoonstelling is een kunstenaar op zoek naar een gezin met een kindje dat nog rondkruipd. Doe je mee?" Zonder nadenken zegde Rik toe. "Ik heb daar nooit een moment spijt van gehad."

"Als ik hier ben, komen al die herinneringen weer boven. Ook grappige, zoals bezoekers die ongevraagd naar boven gingen om in onze slaapkamer te kijken"

RIK DE KEYZER
DEELNEMER 'CHAMBRES D'AMIS'

Het was de zomer van 1986 en Jan Hoet, de conservator van het Museum van Hedendaagse Kunst dat als voorloper van het SMAK nog geen eigen locatie had, was een even vermetel als baanbrekend plan aan het uitbreiden: hedendaagse kunst tonen buiten de muren van het museum. Hij had 51 Gentenaars overtuigd om een deel van hun woning ter beschikking te stellen van een artiest. Die zou dan een of meerdere kamers omvormen met nieuwe kunst. De naam die hij had bedacht? *Chambres d'amis*.

Grillige levensloop

Stiekem hoopte Hoet dat de expo duizenden bezoekers zou lokken. Maar zelfs in zijn stoutste dromen had hij niet durven te vermoeden dat een veelvoud aan bezoekers zou toestromen, ook van over de grens, met toerbussen die hele drommen Japanners uitbraakten op de stoep.

Voor de toen 16-jarige Philippe Van Cauteren was de expo tegelijk een schok en een openbaring. "Ik weet nog precies in welke straten en huizen ik ben geweest en welke kunstwerken ik daar heb gezien", vertelt de huidige directeur van het SMAK. "Plots zag ik wat moderne kunst allemaal kan zijn. Ik weet nog dat ik 's avonds thuiskwam en tegen mijn vader zei: Nu heb ik iets meegeemaakt! Zonder *Chambres d'amis* had ik wellicht niet hier in het SMAK gewerkt."

Terug naar het herenpand van het jonge gezin De Keyzer en de zomervan '86. "Ons was een Itali-

Rik De Keyzer toont een foto van zijn dochter Lara, op de plek waar zij veertig jaar geleden duizenden bezoekers vertederde tijdens de expo 'Chambres d'amis'. "Ik had zonder nadenken toegezegd om mijn huis open te stellen." © FVV

Lara (3) als kunstwerk in het interieur van haar ouders. "Jan Hoet heeft ooit geprobeerd om het doek te kopen voor zijn museum, maar ik heb geweigerd." © REPRO FVV

Ongezien

In een pas geopende expo blijkt het SMAK terug op de enorme impact van *Chambres d'amis*, een tentoonstelling die toen du *jamais vu was*. Persknipsels tonen dat niet alles rimpelloos verliep voor de deelnemende bewoners. De kelder van een herenhuis moest worden verstevigd omdat die begon door te zakken onder een loodzwaar kunstwerk. Een ander werk, gemaakt van koeienbotten, moest al na drie dagen worden vervangen omdat het begon te stinken. *Chambres d'amis* leidde rechtstreeks naar twee andere gedenkwaardige 'extra muros'-expo's in Gent: *Over the edges* (2000) en *Tracks* (2012). Komt er nog een vierde luik? "We sluiten het niet uit", aldus directeur Philippe Van Cauteren. "Zou een beeldentuin in het Citadelpark niet mooi zijn?" (GH)

aanse artiest toegewezen, Luciano Fabro", vertelt Rik. "Die had toen in kunstkringen al wereldfaam vergaard als vertegenwoordiger van de arte povera (letterlijk 'arme kunst', red.)."

"Op een dag stond hij hier aan de voordeur. Hij had alleen een rugzak bij zich en daar zat zijn kunstwerk in: een meterslang wit laken waarin hij een levens-

Een typisch beeld uit de Gentse kunstzomer van 1986: tientallen mensen wachten hun beurt af voor een deelnemende woning van 'Chambres d'amis'. © SMAK

loop had uitgeknipt. Het was de bedoeling dat een kind daarin speelde en kroop zodat het doek voortdurend veranderde van vorm, net zoals het leven vol onvoorspelbare wendingen zit."

De kleine, zich vrijuit in het doek wettende Lara (3) vertederde drie maanden lang de duizenden bezoekers die over de vloer kwamen. Dat merk je aan de vele opmerkingen daarover in het gastenboek dat Rik nog steeds koestert. Met een knipoog schrijft één bezoeker zelfs: "Het meisje is mooier dan het kunstwerk."

Tsjernobyl

"Wat al die bezoekers en ook Fabro zelf niet wisten, was dat Lara toen al heel ziek was", zegt Rik.

"Wat al die bezoekers en ook de kunstenaar niet wisten, was dat mijn dochtertje aan een zeldzame vorm van leukemie leed"

RIK DE KEYZER
DEELNEMER 'CHAMBRES D'AMIS'

"Ze leed aan een zeldzame vorm van leukemie. Kort na de expo is zij daar ook aan gestorven. Ik heb me wel eens afgevraagd of haar overlijden niet bespoedigd werd door de radioactieve wolk die kort tevoren over onze contreien was gewaaid door de kernramp in Tsjernobyl."

Op een wrange manier versterkte Lara's jammerlijke lot de

betekenis van het kunstwerk. "Luciano Fabro was daar erg door aangegrepen", vertelt Rik. "Hoe wel zijn status later almaar groeide, bleef hij contact houden en stuurde hij een kaartje toen ik nog een kind kreeg. Telkens wanneer de kunstenaar in België was, kreeg ik een uitnodiging of sprong hij binnen. Fabro schonk me ook het doek zelf. (glimlacht) Jan Hoet heeft ooit geprobeerd om het te kopen voor zijn museum, maar ik heb geweigerd."

Herinneringen

Rik De Keyzer is nu 71, de leeftijd waarop Luciano Fabro in 2007 overleed. Zijn huwelijk met Lara's moeder hield niet stand. In de Willem Tellstraat woont hij al meer dan een kwarteeuw niet langer: vier jonge mensen huren nu het pand. "Maar als ik hier nog eens ben, komen al die herinneringen weer boven. Grappige, zoals bezoekers die ongevraagd naar boven gingen om in de slaapkamer te kijken, of door de spleten van de keukendeur gluurden terwijl wij aan het ontbijten waren. En mooie herinneringen aan Lara, natuurlijk."

Of hoe een meisje van drie jaar kon uitgroeien tot een pakkende illustratie van hoe kunst en het leven met elkaar verstrengeld zijn. Lara zal voor altijd het sterretje van *Chambres d'amis* zijn.

INFO De expo '40 jaar Chambres d'amis' loopt nog tot en met 10 januari 2027 in het SMAK, Gent. smak.be